

eller hvor de dog kun ere sunkne i at ville, og ingenlunde der, hvor Vedkommende selv ønske at komme ud af det for dem særdeles indviklede Forhold, som finder Sted ved vort Fæstevæsen. Naar et Menneſke vil ud af en Dør, ſaa behøver man kun at lukke Døren op, ſaa gaaer han nok ud, uden at man behøver at ſætte Loffemad udenfor Døren til ham. Min Mening er, at de fleſte Jordegodsſeiere eller, for at bruge den gamle Benævneſe, Jorddrotter, vil ſe gjerne ud af Fæſteforholdet. Aldrig har Fæſtegodſet her i Landet bragt den Rente, man kunde have af andre Eiendomme; men Fæſtegodſet har havt en anden Værdi, det har kompletteret og bidraget til at drive Hovedgaardene. Diſſe to Ting ere nu bortfaldne eller vil ſe meget ſnart bortfalde, ſaa at Lyſten til at eie Fæſtegods er, hvis jeg ikke feiler, dalet og dalet, og nærmer ſig meget Frysepunktet. (Nei! Nei!) Enhver kan have ſin Mening derom, men jeg antager, at navnlig de ſtorre Jorddrotter, for hvem det ikke er ſaameget om at gjøre at tjene een eller to Skilling ved at ſælge en Bondegård, ſom om at Fæſte kan blive afløst paa en fornuftig Maade, ønske ſig ud af dette Forhold, og at de med Glæde ſee den Fremtid imøde, da en ſlig Afløsning kan finde Sted, og jeg haaber, at dette ikke kan ſkee paa nogen anden Maade end den, ſom er den danſke Stat værdig, det vil ſige paa en reſervdig Maade. Men derſom Staten nu ikke behøver diſſe yderlige Kraftanſtrengelſer for at ophæve Fæſte og lade det gaae over til Selveiendom, ſaa troer jeg ikke, at det er værdigt for den at komme med et ſort Maſſineri for at have den Byrde, ſom uden det viſtnok vilde være særdeles let at løſte, naar man blot ikke engang var kommen ind paa en aldeles feil Vej. Derſom diſſe Løſteſtænger nu være af en aldeles uſkyldig Natur, ſaa ſkulde jeg dog ikke have Noget dertil at indvende; men jeg troer ikke, at de ere ſaa uſkyldige; thi efter min Mening brydes derved Teſtamentsfriheden, ſom er en af Grundpillerne for Eiendomsſikkerheden og for Retfærdigheden her i Landet; ſom hidtil har været anſeet for et Klenodie, ſom man ikke maatte krænke. Derſom Noget af de Herrer her i Thinget mener med Rette at være i Beſiddelſe

af Arvegods, eller derſom Noget af dem ønsker at kunne lægge deres Hoved til Hvile engang efter et byrdefuld Liv, og at kunne med Sikkerhed diſponere over Deres Eiendom, da vilde De viſt betænke dem mange, mange Gange paa at ſtemme for dette Forſlag. Det vilde være ironiſk i høieſte Grad, om den Borgerfrihed, ſom vi nys have annammet her i Landet, ſkulde begynde med at ihjelſlaae ſin Søſter, Eiendomsretten og Eiendomsfriheden. Det er ingenlunde et Tegn paa en Stats Mægtighed at handle voldsomt, men tværtimod et Tegn paa dens Svagelighed; thi det gaaer Staten ligesom et Menneſke, jo ſvagere han er, deſto ſtørre Anſtrengelſe behøver han for at løſte en Byrde. Der er et Land, hvor Velſtanden er udbredt, og hvor Eiendommen holdes ſikkrere end maaskee i noget andet Land i Europa, det er England, og der er intet Sted, hvor der var ſtorre Grund til at bryde Teſtamente end der. Det engelliſke Parlament har ikke turdet bryde et Teſtament, hvorved en gammel Kone havde diſponeret over ſin Formue til Bedſte for Kanneriefugle og Katte, og hvor en Ungerſvend havde beſtemt, at hans Formue ſkulde tilhøre den, ſom hurtigſt kunde udregne et Facit af et Regneſtykke; denne Ret havde det engelliſke Parlament aldrig turdet tilraane ſig. Jeg ønsker ikke, at vi ſkulde ſtræbe efter den falſke og meget farlige Hæder, at være mægtigere end det engelliſke Parlament. Vel kunne vi ſaaledes fremtvinge en frydefuld Fremtid her i Danmark for en kort Tid; thi hvad ſkulde Folk gjøre, naar de ikke være ſikre paa at kunne gjøre med deres Eiendom, ſom de vilde; de havde da ikke Andet at gjøre, end at æde og drikke den op; men under ſaadanne Forhold vilde Statens almindelige Velſtand ſynke mere og mere. Naar nu dette Brud paa Teſtamentsfriheden i og for ſig ſelv er en Uretfærdighed, ſaa ſtille Forholdene ſig efter min Anſkuelse endnu værre. Jeg troer ikke, at Staten har nogensomhelſt Ret til at give en Fideicommiſſeſeſtder Noget, hvortil han ingen Adkomſt har, og jeg troer ſandeligen ligesaa lidt — thi det Eine følger af det Andet — at Staten har Ret til at tage fra den fideicommiſſariſke Familie en eneſte Skilling af hvad dens er. Man har villet garantere den fideicommiſſariſke Familie dens Eiendomsret;